

Uppfyllda förväntningar i Cuamba

Text: Kajsa Johansson, info@kajsajohansson.se

Publicerad: Agera / Afrikagrupperna, februari 2007

Tåget stannar med ett tryck och jag kliver av efter ungefär tio timmar ombord. Jag har åkt 33 mil mellan Nampula och Cuamba, en vacker resa mellan två städer i norra Moçambique. Innan har jag hört mycket om Cuamba – denna lilla stad där det händer så mycket. Där det finns starka organisationer med hiv-positiva, där test- och rådgivningsverksamheten fungerar och där ungefär 200 personer fått tillgång till bromsmediciner under 2006 som en del i ett pilotprojekt. Jag är förväntansfull.

Ibraimo Pereira, koordinatören på testkliniken, hämtar mig på motorcykel och vi åker till området där kliniken ligger tillsammans med ungdomscentret. Det är fullt av folk; det pågår en utbildning om hiv/aids, sexualitet och jämställdhet som kliniken arrangerar tillsammans med centret. Deltagarna är människor som jobbar inom hälsovården men utan någon formell utbildning; de är vakter, receptionister och städare. De är mycket entusiastiska, för många är det första gången de får chans att ställa alla frågor de har om aids.

-Jag har jobbat länge inom hälsovården och mina grannar frågar mig ofta om aids men jag har inte kunnat svara. Nu känner jag att jag börjar förstå och kommer kunna ge dem information, säger en kvinna som arbetar som städerska på sjukhuset.

Tidigare dagar i utbildningen har fokuserat på genus, anatomi, aids, familjeplanering, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. I dag handlar första passet om preventivmedel. Koordinatören på ungdomscentret, Miguel António, tar fram en lokalproducerad träatrapp och sätter den mellan benen och visar hur en kondom sätts på. Hela gruppen kiknar av skratt och Miguel beskriver: ”Titta så lätt det går om man bara göra det rätt. Och ni ska veta att det går ännu lättare med den riktiga!”

Deltagarna pratar öppet och kommer med många frågor. En man frågar om en orgasm verkligen kan vara

lika stark för en kvinna som för en man. Miguel säger att visst är det så och fortsätter: ”Om du tänker dig att du har sex med din partner, det är underbart skönt och du håller precis på att få orgasm. Just då drar sig din partner bort och lämnar dig. Så känns det hela tiden för kvinnorna när sex hela tiden är på männens villkor och är färdigt när de har kommit.” Männerna tittar lite förvirrat på honom och han fortsätter: ”Om du börjar tänka mer på kvinnans njutning kommer du att få se henne som du aldrig har sett henne förut!”

Utbildningen är en blandning av allvarliga och skämtsamma moment, alltsammans mycket avslappnat och öppet. Miguel och Ibraimo pratar om sina egna erfarenheter, bollar frågor till varandra och till deltagarna och blandar informationen, som bitvis är ganska komplicerad, med lekar och värderingsövningar.

Efter att utbildningen är slut för dagen går vi runt i lokalerna. På väggarna hänger papper med handritade staplar som visar en uppåtgående trend i antalet besök, mediciner ligger prydligt i hyllorna och överallt finns budskap om aids: Om hur du skyddar dig, om diskriminering, om smitta mellan mamma och barn, om vikten av att veta sin hiv-status, om unga människors sexualitet, om hur du lever ett positivt liv som hiv-positiv. Jag tänker att det är mycket information samtidigt som möjligheterna för människorna att leva efter vad de lär ofta är mycket små.

Under promenaden hem ringer hälsodirektören i Cuamba, doktor Dinis Viegas, som även är ansvarig för bromsmedicinerna. Han är bortrest och vill försäkra sig om att allt har gått bra och att jag inte blivit besviken. Jag försäkrar honom om att verkligheten lever upp till alla de förväntningar jag hade innan jag kom till Cuamba.